

Typology of Local Community Mental Patterns Regarding the Effects and Consequences of Transforming Babamonir Village into a City

Mohammad Reza Rezvani¹ | Bahman Tahmasi² | Hossein Hosseinpour³

1. Corresponding Author, Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: rrezvani@ut.ac.ir
2. Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: bahman.tahmasi@ut.ac.ir
3. Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: hosseinpour@ut.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received: 24 February 2024
Received in revised form:
11 July 2024
Accepted: 19 August 2024
Published online: 15 September 2024

Keywords:

Mental Patterns, Local Community, Effects and Consequences, Rurban, Babamonir.

ABSTRACT

The transformation of villages into urban centers has led to an increase in the number of rurbans across the country, which often face many problems. Babamonir village in Mamasani county (Fars province) is an example of this, which has been converted into a city in recent years. Therefore, the aim of this study is to ascertain the mental patterns of the local community regarding the repercussions and implications of transforming Babamonir village into a city.

The research methodology is a hybrid approach that employs the Q methodology. The discourse space has been compiled through library studies and a systematic review of previous research. A sample of 60 participants was intentionally chosen to assess the Q-charts. In the quantitative data analysis section, exploratory factor analysis was employed to synthesize the statements and identify the mental patterns of the participants.

The research results indicate that the positive effects and consequences of transforming Babamonir village into a city can be classified into four mental patterns: the development of physical infrastructure and the organization of the physical fabric, the development of services and facilities, and development of the physical fabric. Additionally, the adverse consequences and repercussions of transforming Babamonir village into a city were categorized into five mental patterns, which include: Failure to enhance the economic situation, Increase in costs and living expenses, A decrease in social trust and cohesion, an increase in physical-environmental challenges, Loss of traditions and indigenous housing patterns.

The results of the research indicate that from the perspective of the local community, the conversion of Babamonir village into a city has had both positive and negative effects and consequences. from the local community's perspective. The development of physical infrastructure and services has enhanced living conditions in terms of physical structure. However, in terms of social and economic aspects, there has been little or no success, and conditions have even worsened.

Cite this article: Rezvani, M. R.; Tahmasi, B. & Hosseinpour, H. (2024). Typology of Local Community Mental Patterns on the Impacts and Consequences of Transforming Babamonir Village into a City, *Community Development (Rural and Urban)*, 16 (1):7-26. <https://doi.org/10.22059/jrd.2024.378537.668863>

© The Author(s). Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jrd.2024.378537.668863>

گونه‌شناسی الگوهای ذهنی جامعه محلی نسبت به اثرات و پیامدهای تبدیل روستای بابامنیر به شهر

محمد رضا رضوانی^۱ | بهمن طهماسی^۲ | حسین حسین پور^۳

۱. نویسنده مسئول، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: @ut.ac.irrezvani

۲. گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: bahman.tahmasi@ut.ac.ir

۳. گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: hhosseinpour@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۵</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۴/۲۱</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۵/۲۹</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۶/۲۵</p> <p>کلیدواژه‌ها: اثرات و پیامدها، الگوی ذهنی، بابامنیر، جامعه محلی، روستا-شهر..</p>	<p>تبدیل روستاها به شهر موجب افزایش تعداد روستا-شهرها در سطح کشور شده که غالباً با مسائل فراوانی مواجه هستند. روستای بابامنیر واقع در شهرستان ممسنی یک نمونه از این موارد است که طی سال‌های اخیر به شهر تبدیل شده است. به همین دلیل هدف پژوهش حاضر شناسایی الگوهای ذهنی جامعه محلی در مورد اثرات و پیامدهای تبدیل روستای بابامنیر به شهر است.</p> <p>روش‌شناسی پژوهش به صورت ترکیبی و با بهره‌گیری از روش کیو است. گردآوری فضای گفتمان با انجام مرور نظام‌مند پژوهش‌های پیشین صورت پذیرفت. برای ارزش‌گذاری نمودارهای کیو ۶۰ نفر به‌طور هدفمند انتخاب شدند. جهت خلاصه‌سازی گزاره‌ها و شناسایی الگوهای ذهنی مشارکت‌کنندگان، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است.</p> <p>اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامنیر به شهر در چهار الگوی ذهنی شامل توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و سامان‌دهی بافت کالبدی، توسعه خدمات و امکانات، بهبود نسبی سطح رفاه و استقرار ادارات دولتی و مراکز خدماتی قرار گرفته و همچنین اثرات و پیامدهای منفی آن در پنج الگوی ذهنی شامل عدم توفیق در بهبود وضعیت اقتصادی، افزایش هزینه‌ها و مخارج زندگی، کاهش اعتماد و همبستگی اجتماعی، افزایش چالش‌های کالبدی-محیطی و از بین رفتن سنت‌ها و شیوه مسکن‌گزینی بومی دسته‌بندی شده است.</p> <p>از منظر جامعه محلی تبدیل روستای بابامنیر به شهر اثرات و پیامدهای مثبت و منفی به همراه داشته است؛ به طوری که به لحاظ کالبدی، توسعه خدمات و زیرساخت‌های فیزیکی شرایط سکونتگاه بهبود یافته، اما به لحاظ اجتماعی و اقتصادی توفیق چندانی حاصل نشده و حتی شرایط نامطلوب‌تر نیز شده است.</p>

استناد: رضوانی، محمد رضا؛ طهماسی، بهمن و حسین پور، حسین (۱۴۰۳). گونه‌شناسی الگوهای ذهنی جامعه محلی نسبت به اثرات و پیامدهای تبدیل روستای بابامنیر به شهر. *توسعه محلی (روستایی-شهری)*، ۱۶(۱): ۷-۲۶. <https://doi.org/10.22059/jrd.2024.378537.668863>

© نویسندگان.

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jrd.2024.378537.668863>

۱. مقدمه

۱. مقدمه و بیان مسئله

در دهه‌های اخیر، توسعه‌نیافتگی مناطق روستایی و رشد و گسترش انفجارگونه جمعیت در شهرهای بزرگ مسائل و مشکلات متعددی را در ابعاد مختلف هم در نواحی روستایی و هم در شهرها به دنبال داشته است (برزنکو^۱، ۲۰۱۹: ۷۶؛ تاتارووا و زاتیوا^۲، ۲۰۲۱: ۵۹) که تحلیل‌گران مسائل شهری و منطقه‌ای، توجه خود را به توسعه شهرهای کوچک و متوسط، به‌عنوان راهبرد مقابله با عدم تعادل ناشی از توسعه شهرهای بزرگ معطوف کرده‌اند (مایرز و برگر^۳، ۲۰۲۲: ۲۳-۲۴). به عقیده برنامه‌ریزان، راهبرد توسعه روستا-شهرها و شهرهای کوچک از جمله راهبردهایی است که قادر است ضمن ایجاد تعادل در نظام سکونتگاهی و فعالیت‌های اقتصادی نقش مهمی در تحریک بخشی نواحی روستایی، اشتغال‌زایی و متنوع‌سازی فعالیت‌ها، کاهش فاصله عملکردی بین شهرها، ارائه خدمات مورد نیاز به ساکنان، جلب مشارکت مردم در فعالیت‌های مربوط به توسعه، بهبود کیفیت و استانداردهای زندگی در نواحی روستایی، کاهش مهاجرت به شهرهای بزرگ و جذب مهاجران در شهرهای کوچک، ایجاد حلقه اتصال بین نواحی روستایی با شهرهای بزرگ‌تر داشته باشد (نصیری‌مقدم و همکاران، ۱۴۰۱: ۹۰؛ دربان آستانه و محمودی، ۱۳۹۵: ۲۰۰؛ ملک و عدویه^۴، ۲۰۱۹: ۲؛ لانینگ^۵، ۲۰۲۲: ۱۷۲). همسو با این سیاست، قانون تقسیمات کشوری نیز در راستای معرفی معیار شهرشدن سکونتگاه‌ها، از معیار جمعیتی صرف به معیارهای ترکیبی جمعیتی-اداری (مرکز شهرستان و مرکز بخش) تغییر کرده است. به موازات این تغییرات، طی چند دهه گذشته تعداد زیادی از روستاهای کشور به نقاط شهری تبدیل شده‌اند (زنگنه شهرکی، ۱۳۹۲: ۵۳۶-۵۳۷) و از این طریق روستا-شهرهای بسیاری در سطح کشور به وجود آمده است (ادیبی سده و زمانی، ۱۴۰۲: ۳۴).

این تغییرات در دهه‌های اخیر، الگوی نظام سکونتگاهی در ایران را به شدت تحت تأثیر قرار داده است؛ به طوری که تعداد شهرهای ایران از ۱۹۹ شهر در سال ۱۳۳۵ به ۱۴۲۸ شهر در سال ۱۴۰۰ رسیده است. در واقع طی این دوره به طور متوسط هر سال حدود ۱۹ روستای کشور به شهر تبدیل شده است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰: ۵۴). نسبت جمعیت شهرنشین کشور نیز از ۳۱ درصد در سال ۱۳۳۵ به ۷۴ درصد کل جمعیت در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵: ۳۰). این آمارها نشان‌دهنده رشد فزاینده و شتابان شهرگرایی در ایران است. روند شتابان تبدیل روستاها به شهر در ایران سبب تغییرات عمده در نظام سکونتگاهی روستایی و شهری کشور شده است که در ابعاد اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و کالبدی-محیطی، پیامدهای زیادی داشته است.

استان فارس نیز شرایطی مشابه وضعیت کلی کشور را دارد و در آن تعداد شهرها با تبدیل نقاط روستایی به شهر افزایش یافته است؛ به طوری که طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۴۰۰ تعداد ۸۶ نقطه شهری به شهرهای استان فارس اضافه شده و تعداد شهرها از ۳۴ نقطه شهری به ۱۲۰ شهر رسیده است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰). در این بین، روستا-شهر بامنیر واقع در بخش ماهورمیلاتی یکی از نقاطی است که براساس مصوبه هیئت وزیران در سال ۱۳۹۱ از روستا به شهر ارتقا یافته است. با این همه، همچنان برخی از مناسبات و عناصر روستایی در فضای سکونتگاه به شکل ملموسی نمایان است. علاوه بر این اثرگذاری این روستا-شهر در تعدیل نظام سکونتگاهی و کمک به توسعه منطقه‌ای، مانند بسیاری از دیگر روستا-شهرهای کشور با ابهام اساسی مواجهه است. به همین سبب پژوهش

---

1. Borzenko
2. Tatarova & Zateeva
3. Meijers & Burger
4. Malek & Adawiyah
5. Lanning

حاضر، ضمن مرور نظام‌مند مطالعات پیشین و شناسایی مهم‌ترین اثرات و پیامدهای حاصل از تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به مراکز شهری در سطح کشور، به گونه‌شناسی این اثرات و پیامدها در سطح روستا-شهر بابامنیر از منظر جامعه محلی می‌پردازد و اساساً به این سؤال پاسخ می‌دهد که اثرات و پیامدهای مثبت و منفی تبدیل روستا به شهر از نگاه جامعه محلی به چه صورت است.

۲. پیشینه پژوهش

تاکنون برخی مطالعات توسط محققان خارجی و داخلی در زمینه اهمیت و جایگاه شهرهای کوچک و روستا-شهرها در برنامه‌های توسعه به‌ویژه در توسعه منطقه‌ای و روستایی در ابعاد مختلف و در ارتباط با اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر صورت پذیرفته است که در ادامه به‌مرور مختصر این مطالعات پرداخته می‌شود.

لازارویچ^۱ و همکاران (۲۰۲۰) دریافتند مراکز شهری کوچک به ایجاد تحول و توسعه متعادل در سطح روستاهای پیرامونی منجر می‌شوند. تسگای^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در اتیوپی به این نتیجه دست یافتند که شهرهای کوچک با ارائه خدماتی مانند تسهیل در دسترسی به راه‌های ارتباطی، امکانات آموزشی، منابع اعتباری و مالی و فعالیت‌های اقتصادی متنوع، نقش مهمی در بهبود معیشت و رفاه خانوارها و به‌طور کلی توسعه روستایی ایفا می‌کنند. بوگدانسکی و یانوش^۳ (۲۰۲۲) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که شهرهای کوچک در لهستان سبب افزایش پیوندهای اقتصادی بین شهر و روستاهای پیرامونی، تنوع‌بخشی به اقتصاد، توزیع مناسب درآمد و بهبود شرایط زندگی شده است. یو^۴ و همکاران (۲۰۲۳) نشان دادند شهرهای کوچک نقش اساسی در تسهیل دسترسی روستاییان به انواع خدمات روزانه، خریدوفروش محصولات کشاورزی، ایجاد اشتغال غیرکشاورزی، خدمات آموزشی و درمانی دارند. وانگ و ما^۵ (۲۰۲۳) دریافتند که شهرهای کوچک می‌توانند به‌عنوان قطب صنایع روستایی، پیونددهنده مناطق شهری و روستایی و محلی برای دادوستد روستاییان عمل کنند. همچنین این شهرها بر رشد اقتصادی، توسعه زیرساخت‌ها و پیشرفت اجتماعی اثرگذار هستند. اختتامیر و پیرسی^۶ (۲۰۲۴) در مغولستان به این نتیجه رسیدند که شهرهای کوچک با ارائه خدمات عمومی ضروری مانند تأمین نیازهای روزانه، ارائه خدمات آموزشی و مراقبت‌های بهداشتی برای ساکنان و روستاهای پیرامونی نقش مهمی در افزایش پایداری و توسعه روستایی ایفا می‌کنند.

به بیان احمدی‌زاده هنده خاله و همکاران (۱۳۹۶) اثرات تبدیل روستا به شهر در شهر رودبنه شهرستان لاهیجان استان گیلان با جمعیت‌پذیری سریع، کاهش سهم بخش کشاورزی در اقتصاد و تغییر کاربری اراضی بوده است. رحیمیان و همکاران (۱۳۹۸) بیشترین اثرات تبدیل روستا به شهر در بیران‌شهر در زیربخش‌های ارتقای خدمات شهری، بهبود وضعیت مسکن و شهرسازی، توسعه آموزشی، جلب مشارکت اجتماعی، توسعه بهداشتی-درمانی، بهبود امکانات ارتباطی، تأمین امنیت منطقه، توسعه اشتغال و بهبود فضای کسب‌وکار و دسترسی به اماکن ورزشی و تفریحی بوده است. احمدی و همکاران (۱۴۰۰) مشخص کردند اثرات تبدیل روستا به شهر در شهر سلطان‌آباد شامل ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، رضایتمندی از تبدیل روستا به شهر و کاهش انگیزه افراد برای مهاجرت به شهرهای دیگر است. فال‌سلیمان و همکاران (۱۴۰۰) اثرات تبدیل روستا به شهر در شهرهای زیارت و لوجلی شهرستان شیروان در ابعاد مختلف

1. Lazarevic
2. Tsegay
3. Bogdanski & Janusz
4. Yu
5. Wang & Ma
6. Enkhtamir & Pirisi

اقتصادی (افزایش بار اقتصادی خانوارها)، اجتماعی (کاهش سرمایه اجتماعی)، زیست‌محیطی (تخریب محیط‌زیست) و کالبدی (تنوع کالبدی) رخ داده است. تاج‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) دریافتند مهم‌ترین دلایل تبدیل روستا به شهر در شهر قلعه‌نو، برخورداری هرچه بیشتر از خدمات شهری بوده و مهم‌ترین پیامدهای آن تغییر در بافت بومی، تغییر فعالیت‌های اقتصادی روستاییان، ورود افراد غیربومی، افزایش هزینه‌های زندگی، تضعیف هویت اجتماعی و کاهش حس تعلق به فضا بوده است. عنبری و خاکساری رنانی (۱۴۰۲) در پژوهش خود اثرات پیوندهای روستا-شهری بر شاخص‌های توسعه اجتماعی را با مقایسه وضعیت دو کشور ایران و چین بررسی کردند. نتیجه مطالعه آن‌ها مشخص کرد پیوستگی میان مناطق روستایی و شهری در بهبود شاخص‌های توسعه اجتماعی و رفاهی مؤثر بوده است. مرور ادبیات و بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد تاکنون برخی مطالعات، هم در داخل کشور و هم خارج از کشور به موضوع اهمیت و نقش روستا-شهرها در توسعه روستایی و منطقه‌ای و همچنین اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر پرداخته‌اند. مطابق نتایج این مطالعات، تبدیل روستاها به شهر به‌طور کلی دارای اثرات مثبت و منفی در کنار هم است. هریک از مطالعات انجام‌شده از یک حیطة موضوعی و تخصصی خاصی به بررسی اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر پرداخته‌اند و بعضاً بر یک بعد خاص از اثرات و پیامدها تأکید کرده‌اند. درواقع بررسی پیشینه تحقیق نشان‌دهنده نبود توافق بین نتایج مطالعات به‌لحاظ مثبت یا منفی بودن اثرات و پیامدهای تبدیل روستاها به شهر است. به همین سبب در مطالعه حاضر، ضمن مرور نظام‌مند مطالعات گذشته، با بهره‌گیری از روش کیو به گونه‌شناسی الگوهای ذهنی جامعه محلی نسبت به اثرات و پیامدهای تبدیل روستای بابامنیر به شهر می‌پردازد. درواقع بهره‌گیری از رویکرد و روش‌شناسی متفاوت، جنبه نوآورانه این پژوهش به حساب می‌آید که آن را از دیگر پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه موضوعی خاص متمایز می‌کند.

۳. چارچوب مفهومی و نظری

مفهوم روستا-شهر^۱ در سال‌های اخیر برای توصیف بسیاری از شهرهای کشورهای جهان سوم مطرح شده است. این اصطلاح از دو صفت انگلیسی Urban و Rural ساخته شده و عبارت است از ادغام ساختارهای اجتماعی شهری و روستایی در روستا-شهر یا شهر کشاورزی. به روستاهایی که ترکیبی از چشم‌اندازهای فیزیکی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهر و روستا در آن‌ها دیده می‌شود، روستا-شهر می‌گویند (چن^۲ و همکاران، ۲۰۲۲: ۴؛ هافمن^۳، ۲۰۲۳: ۱۷۴۲).

بحث درمورد رویکردهای توسعه روستایی-شهری عمدتاً در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ مطرح و براساس آن به ارائه چارچوب‌هایی در این زمینه پرداخته شد (داگلاس^۴، ۱۹۹۸: ۳). ابتدا جانسون^۵ در سال ۱۹۷۰ این ایده را مطرح کرد که توسعه روستا-شهرها یا بازارشهرها برای پرکردن خلأ میان شهرهای بزرگ انگلی و روستاها، شرط لازم تجاری‌سازی کشاورزی است (جانسون، ۱۹۷۰: ۷۳-۷۸). پس از آن نیز درباره توسعه روستایی-شهری رویکردهای مختلفی ارائه شده است.

رویکرد نخست، رویکرد اگروپلیتن^۶ یا منظومه کشت شهری است که در سال ۱۹۷۸ توسط فریدمن^۷ و داگلاس مطرح شد. این رویکرد معتقد بود بهترین روش برای توسعه نواحی روستایی، پیوند دادن توسعه روستایی و شهری در سطح محلی است. براساس

1. Rurban
2. Chen
3. Hoffmann
4. Douglass
5. Johnson
6. Agropolitan
7. Friedmann

این رویکرد، در کنار حمایت از تولیدات متنوع کشاورزی، باید اختیارات سیاسی-اداری لازم به مقالات محلی داده شود. در رویکرد آگروپلین به شهرهای کوچک واقع در منطقه روستایی به دیده جایگاه اصلی فعالیت‌های غیرکشاورزی و وظایف سیاسی-اداری نگریسته می‌شود (فریدمن و داگلاس، ۱۹۷۸: ۱۶۵-۱۶۳). در این رویکرد، شهر و روستا نقش‌های مکمل یکدیگر را دارند؛ به گونه‌ای که روستاها مواد اولیه مورد نیاز شهرها و نواحی شهری نیازهای خدماتی و صنعتی روستاها را فراهم می‌کنند (محمدی و کهنه‌پوشی، ۱۳۹۸: ۵۹).

رویکرد دوم، رویکرد عملکردهای شهری در توسعه روستایی^۱ (UFRD) است که راندینلی^۲ آن را در سال ۱۹۷۹ به کار برد. رویکرد یوفرد در تلاش است که در مناطق روستایی، وضعیت فقر، عدالت اجتماعی، رشد اقتصادی، اشتغال غیرکشاورزی، خدمات بازاریابی، ارائه انواع خدمات بهداشتی و آموزشی، دسترسی به اعتبارات و تسهیلات، زیرساخت‌ها و فعالیت‌های مولد را در سکونتگاه‌های روستایی بهبود بخشد. بر مبنای این راهبرد، وجود شهرک‌ها بین شهرهای بزرگ و روستاها یا تبدیل روستاهای که ظرفیت لازم را دارند به شهرهای کوچک، راه حل اساسی توسعه روستایی است (راندینلی، ۱۹۷۹: ۱۵۳-۱۵۵).

رویکرد سوم، راهبرد شبکه منطقه‌ای است که داگلاس آن را ۲۰ سال پس از مشارکت در طرح رویکرد آگروپلین، در سال ۱۹۹۸ و در چارچوب پیوندهای روستایی-شهری مطرح کرد. این رویکرد به ادغام توسعه روستایی با توسعه شهری در سطح منطقه‌ای و شبکه‌بندی روستاها و شهرها قائل است که در آن روستاها و شهرها مکمل هم و دارای روابط افقی متقابل هستند. در این رویکرد، نقش شهرهای کوچک به دلیل متصل کردن روستاهای پراکنده به شبکه منطقه‌ای بسیار مهم است. بر اساس راهبرد شبکه منطقه‌ای، شهرهای کوچک از طریق افزایش فروش محصولات، ارائه انواع خدمات بهداشتی، رفاهی و تفریحی، ارائه خدمات به تولیدکنندگان، گسترش بازاریابی برای محصولات، رشد مراکز خرید برای مصرف‌کنندگان، تنوع‌بخشی به اقتصاد و افزایش بهره‌وری به توسعه روستایی و توسعه منطقه‌ای کمک می‌کنند (داگلاس، ۱۹۹۸: ۱۳-۲۵).

رویکردهای توسعه روستایی-شهری که طی دهه‌های اخیر مطرح شده‌اند، عمدتاً بر نقش شهرهای کوچک به عنوان محل اتصال نواحی روستایی با شهرهای بزرگ تأکید دارند و وجود شهرهای کوچک یا روستا-شهرها را نظام سکونتگاهی حیاتی دانسته‌اند. پیرو این رویکردها، طی دهه‌های اخیر در بسیاری از کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، روند ایجاد شهرهای کوچک و روستا-شهرها از طریق تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر افزایش چشمگیر و اثرات و پیامدهای گوناگونی در سطح این روستا-شهرها داشته است. از این رو در مطالعه حاضر، در چارچوب یک مدل مفهومی مشخص که برگرفته از نظریات و رویکردهای مطرح شده در ارتباط با روستا-شهرها و جایگاه شهرهای کوچک است (شکل ۱)، اثرات و پیامدهای تبدیل روستای بابامنیر به شهر از منظر جامعه محلی بررسی می‌شود.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۴. روش‌شناسی پژوهش

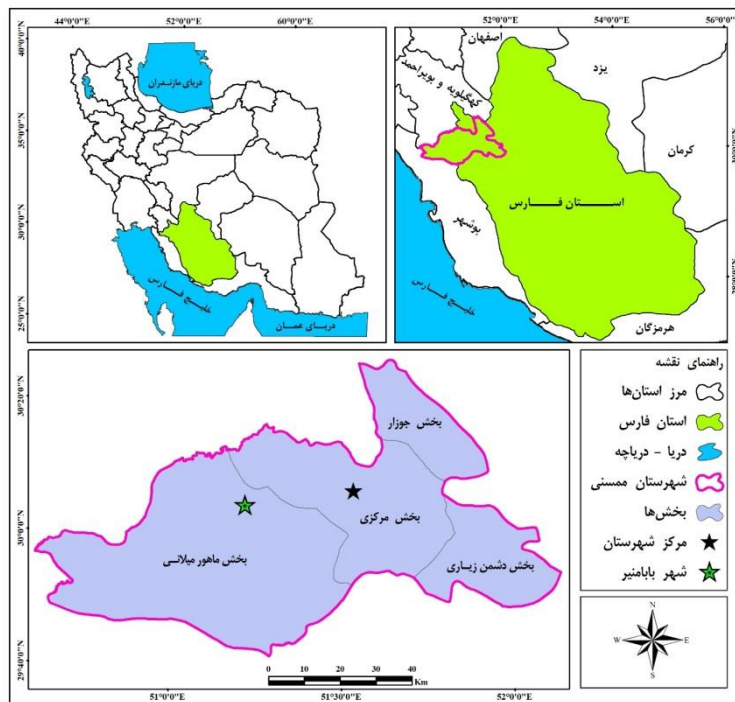
چارچوب فلسفی پژوهش حاضر، پارادایم تفسیری-اثبات‌گرایی است. روش‌شناسی به‌صورت ترکیبی (روش کیو) است که به‌لحاظ هدف کاربردی و دارای ماهیت اکتشافی است. از آنجا که این پژوهش به دنبال شناسایی الگوی ذهنی جامعه محلی بود، از روش کیو برای رسیدن به این هدف استفاده شد. روش کیو برای شناسایی افکار، عقاید، نگرش‌ها، نظرات، دیدگاه‌ها، باورها، احساسات و ذهنیت‌های افراد کاربرد دارد (براون^۱ و همکاران، ۲۰۰۸: ۱۶۲؛ مک‌کیون و توماس^۲، ۲۰۱۳: ۵). برای گردآوری داده‌ها ابتدا فضای گفتمان ایجاد شد. در این مرحله برای گردآوری فضای گفتمان، مقالات علمی منتشرشده با موضوع اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر به‌صورت نظام‌مند بررسی شدند. ۴۸ مقاله به‌عنوان فضای گفتمان شناسایی و با بررسی محتوای آن‌های مهم‌ترین اثرات مثبت و منفی تبدیل روستا به شهر احصا شدند. با پالایش و حذف موارد دارای هم‌پوشانی، ۴۳ گزاره به‌عنوان اثرات منفی تبدیل روستا به شهر مشخص شدند. سپس مشارکت‌کنندگان ارزش‌گذاری کیو انتخاب شدند. مشارکت‌کنندگان افرادی هستند که نمونه کیو را در جدول آن رتبه‌بندی می‌کنند. انتخاب مشارکت‌کنندگان به‌صورت هدفمند بود و به معیارهایی مانند تجربه زیسته کافی و سابقه سکونت در بازه زمانی قبل و بعد از تبدیل‌شدن روستای بابامنیر به شهر، داشتن شناخت کافی از پیشینه تاریخی سکونتگاه، داشتن شناخت کافی از موضوعات مختلف اجتماعی، اقتصادی، اداری، سیاسی، کالبدی و محیطی روستا-شهر بابامنیر و برخورداری از دانش و آگاهی مناسب برای تجزیه و تحلیل نمونه کیو و رتبه‌بندی آن توجه شد. در این مطالعه در مجموع ۶۰ نفر در

1. Brown

2. McKeown & Thomas

فرایند تکمیل و ارزش‌گذاری نمودارهای کیو مشارکت کردند که ۸۰ درصد آن‌ها مرد و ۲۰ درصد زن بودند. ۱۳ درصد کمتر از ۳۰ سال، ۳۵ درصد ۳۰ تا ۴۰ سال، ۳۳ درصد ۴۱ تا ۵۰ سال و ۱۹ درصد بیشتر از ۵۰ سال داشتند. ۱۲ درصد دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و کمتر، ۲۸ درصد کاردانی و کارشناسی، ۵۳ درصد کارشناسی ارشد و ۷ درصد دارای تحصیلات دکتری بودند. نحوه توزیع گزاره‌های کیو روی نمودار توسط مشارکت‌کنندگان به صورت اختیاری بود. روایی صوری و محتوایی و جامعیت گزاره‌های کیو توسط خبرگان و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ، ضریب KMO و بارتلت تأیید شد. تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی انجام گرفت. در نهایت به تفسیر عامل‌های شناسایی‌شده و گونه‌شناسی الگوهای ذهنی پرداخته شد.

منطقه مورد مطالعه در این پژوهش شامل روستا-شهر بابامنیر است. این محدوده تا سال ۱۳۹۱ در تقسیمات سیاسی کشور به‌عنوان روستا شناخته می‌شد، اما در این سال روستای بابامنیر براساس مصوبه دولت به شهر تبدیل شد. با وجود این، در حال حاضر نیز بسیاری از روابط و مناسبات روستایی در این شهر برقرار است؛ به طوری که بخشی از ساکنان که دارای پیشینه عشایری بوده‌اند، همچنان به فعالیت‌های کشاورزی و دامداری مشغول هستند. به همین سبب است که می‌توان از آن به‌عنوان یک روستا-شهر یاد کرد. به لحاظ موقعیت جغرافیایی، روستا-شهر بابامنیر در ۳۰ درجه و ۴ دقیقه عرض شمالی و ۵۱ درجه و ۱۲ دقیقه طول شرقی واقع شده است (شکل ۲). روستا-شهر بابامنیر به لحاظ تقسیمات سیاسی در محدوده دهستان ماهور، بخش ماهورمیلاتی، شهرستان ممسنی در استان فارس قرار دارد و مرکز بخش ماهورمیلاتی است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۱: ۷۰). براساس آخرین سرشماری، روستا-شهر بابامنیر دارای ۳۸۸ خانوار و ۱۳۷۹ نفر جمعیت بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی روستا-شهر بابامنیر

منبع: نگارندگان، ۱۴۰۳

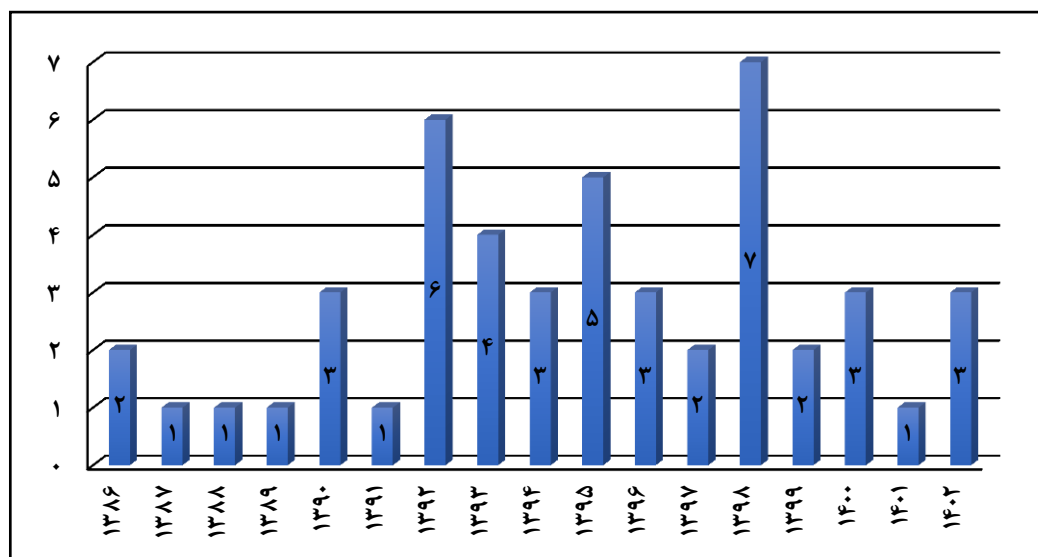

۵. یافته‌های تحقیق

یافته‌های این مطالعه در سه مرحله شامل ۱. گردآوری و مطالعه فضای گفتمان، ۲. ارزش‌گذاری گزاره‌های کیو توسط مشارکت‌کنندگان و ۳. تحلیل داده‌های حاصل از ارزش‌گذاری مشارکت‌کنندگان با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی، ارائه شده است. در ادامه به تشریح این مراحل پرداخته می‌شود.

۱-۵. گردآوری فضای گفتمان

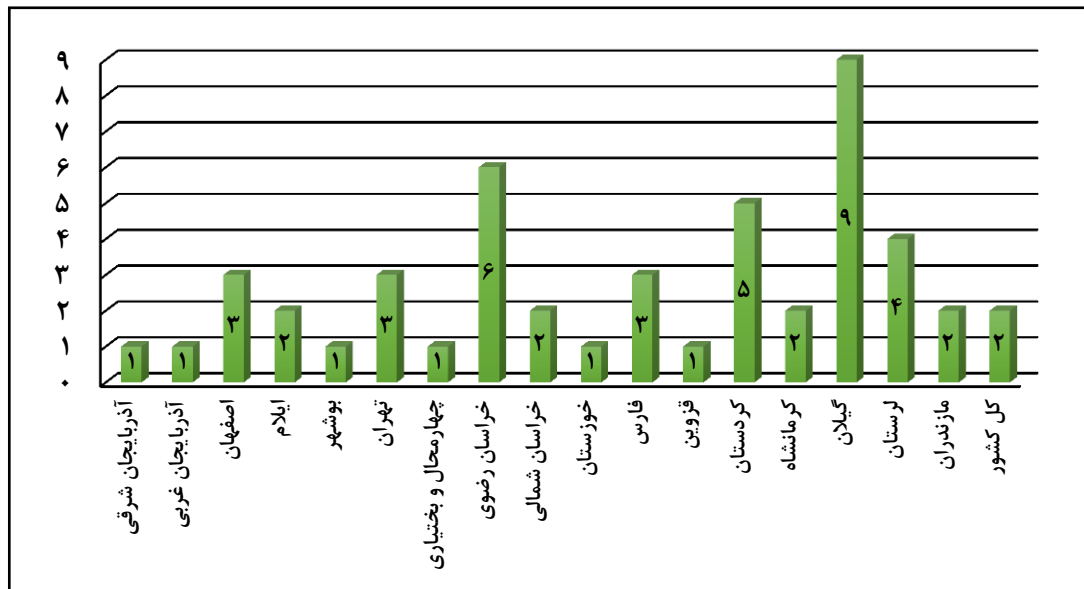
در این مطالعه، فضای گفتمان شامل تمام مقالات علمی منتشرشده در زمینه تبدیل روستا به شهر است که هرکدام از یک منظر به بررسی اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر پرداخته‌اند. با مرور جامع و نظام‌مند مقالات منتشرشده در این حوزه، در مجموع ۴۸ مقاله علمی شناسایی شد که این مقالات به‌نوعی پایه و اساس پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند. همان‌طور که پیش‌تر بیان شد، در این پژوهش ابتدا از طریق مرور نظام‌مند مقالات منتشرشده در زمینه اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر به مطالعه فضای گفتمان پرداخته شده است؛ بنابراین، فضای گفتمان شامل ۴۸ مقاله علمی پژوهشی منتشرشده در مجلات داخلی است. این مقالات به‌لحاظ دوره زمانی، بین سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۴۰۲ منتشر شده‌اند (نمودار ۱).

نمودار ۱. توزیع زمانی انتشار مقالات مورد بررسی

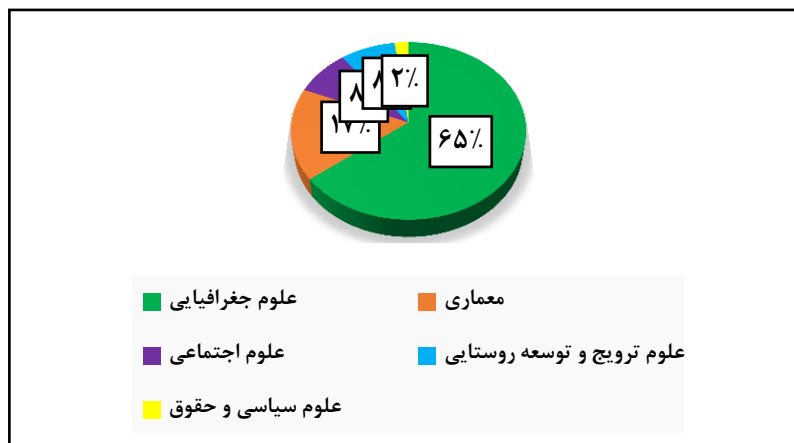
بررسی محدوده‌های مکانی مورد مطالعه در فضای گفتمان نشان می‌دهد این پژوهش‌ها در ۱۷ استان کشور انجام شده‌اند که از بین آن‌ها، محدوده مکانی ۹ مقاله مربوط به استان گیلان، محدوده مکانی ۶ مقاله مربوط به استان خراسان رضوی، محدوده مکانی ۵ مقاله مربوط به استان کردستان، محدوده مکانی ۴ مقاله مربوط به استان لرستان، در استان‌های اصفهان، تهران و فارس هرکدام ۳ مقاله، در استان‌های ایلام، خراسان شمالی، کرمانشاه و مازندران هرکدام ۲ مقاله، در استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، خوزستان و قزوین هرکدام ۱ مقاله است و ۲ مقاله نیز به‌صورت کلی در سطح کشور انجام شده است. همچنین از بین مقالات مورد بررسی، ۱ مقاله تطبیقی است و دو شهر در استان کردستان و استان لرستان را مطالعه کرده است. به

همین دلیل، مجموع تعداد مقالات ۴۹ است. در ۱۴ استان کشور نیز هیچ مقاله علمی‌ای در مورد اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر منتشر نشده است (نمودار ۲).

نمودار ۲. توزیع مقالات مورد بررسی به لحاظ منطقه مورد مطالعه

بررسی تعداد مقالات به لحاظ مجله محل انتشار و حوزه موضوعی نشان می‌دهد از مجموع ۴۸ مقاله مورد مطالعه، ۳۱ مقاله برابر با ۶۵ درصد از کل مقالات در مجلات حوزه علوم جغرافیایی، ۸ مقاله برابر با ۱۷ درصد از کل مقالات در مجلات حوزه معماری، ۴ مقاله برابر با ۸ درصد از کل مقالات در مجلات حوزه علوم ترویج و توسعه روستایی و ۱ مقاله برابر با ۲ درصد از کل مقالات در مجلات حوزه علوم سیاسی و حقوق منتشر شده است (نمودار ۳).

نمودار ۳. توزیع مقالات مورد بررسی براساس حوزه موضوعی

با مطالعه فضای گفتمان، مهم‌ترین اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر شناسایی شدند. برخی از مطالعات بر جنبه‌های مثبت تبدیل روستا به شهر تأکید کرده‌اند و برخی دیگر بر جنبه‌های منفی آن تمرکز داشته‌اند. براین اساس، اثرات و پیامدهای احصاشده از مطالعات پیشین در دو گروه اثرات و پیامدهای مثبت و اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستا به شهر دسته‌بندی شده‌اند. هر کدام از این دو گروه اثرات مثبت و منفی شامل ۴۳ گزاره‌اند که در ادامه پژوهش حاضر نیز از آن‌ها استفاده می‌شود.

۲-۵. ارزش‌گذاری گزاره‌های کیو

پس از گردآوری فضای گفتمان و شناسایی گزاره‌های مربوط به اثرات و پیامدهای تبدیل روستا به شهر، این گزاره‌ها در دو گروه شامل اثرات و پیامدهای مثبت و اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستا به شهر دسته‌بندی شدند. هر گروه شامل ۴۳ گزاره است که براساس آن دو نمودار کیو ایجاد شد و در اختیار مشارکت‌کنندگان قرار گرفت. مشارکت‌کنندگان متناسب با درک و دیدگاه خود، گزاره‌های کیو را ارزش‌گذاری کردند.

۳-۵. تحلیل داده‌های ارزش‌گذاری شده

پس از گردآوری داده‌های ارزش‌گذاری گزاره‌های کیو توسط ۶۰ مشارکت‌کننده، این داده‌ها در نرم‌افزار SPSS ثبت و با استفاده از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی به شرح زیر مورد تحلیل قرار گرفتند.

۱-۳-۵. اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامیر به شهر

جهت دسته‌بندی و خلاصه‌سازی اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامیر به شهر از روش تحلیل عاملی استفاده شد. برای استفاده از این روش، لازم است داده‌ها شایستگی لازم را داشته باشند. برای تعیین شایستگی داده‌ها از آزمون بارتلت و ضریب KMO استفاده می‌شود. چنانچه مقدار KMO بیشتر از ۰/۷ باشد، می‌توان با اطمینان خاطر از تحلیل عاملی استفاده کرد. این ضریب در مطالعه حاضر ۰/۷۶۴ به دست آمد که به لحاظ آماری نیز معنی‌دار است ($Sig=0/000$)؛ بنابراین داده‌ها کفایت لازم برای انجام آزمون تحلیل عاملی را دارند (جدول ۱).

جدول ۱. آزمون کایزر مایر و بارتلت و کفایت نمونه‌گیری مربوط به اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستا به شهر

۰/۷۶۴		شاخص کایزر مایر
۲۷۵۶/۳۰۲	مجذور خی	آزمون بارتلت
۹۰۳	درجه آزادی	
۰/۰۰۰	سطح معناداری	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

بعد از این برای شناسایی الگوی ذهنی مشارکت‌کنندگان، از شیوه تحلیل عاملی اکتشافی با ماتریس همبستگی استفاده شد. چرخش عامل‌ها نیز با استفاده از روش واریمکس صورت گرفت. سرانجام چهار عامل به‌عنوان مهم‌ترین اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامیر به شهر با مجموع واریانس ۷۸/۲۹ شناسایی شدند. این عوامل در مجموع ۷۸/۲۹ درصد از اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامیر به شهر را تبیین می‌کنند (جدول ۲).

جدول ۲. مجموع واریانس تبیین شده توسط اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامنیر به شهر

عوامل	کل	درصد واریانس	درصد واریانس تجمعی
عامل یک	۱۰/۷۲	۲۵/۶۴	۲۵/۶۴
عامل دو	۹/۶۳	۲۱/۶۲	۴۷/۲۵
عامل سه	۷/۳۹	۱۶/۷۸	۶۴/۰۴
عامل چهار	۶/۲۷	۱۴/۲۵	۷۸/۲۹

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

در ادامه برای تحلیل و تفسیر عامل‌های شناسایی شده، امتیازهای عاملی ذیل هر گروه محاسبه شد و گزاره‌های دارای امتیاز عاملی بیشتر از ۰/۷ مبنای تحلیل و تفسیر عامل‌ها قرار گرفت (جدول ۳).

جدول ۳. ماتریس عاملی چرخش یافته اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامنیر به شهر

عوامل چهار	عامل سه	عامل دو	عامل یک	اثرات و پیامدهای مثبت (گزاره‌ها)
	۰/۷۳۳			افزایش سطح سواد نیروی انسانی
	۰/۷۱۹			افزایش زمان اوقات فراغت
	۰/۷۸۹			افزایش سطح امنیت
		۰/۷۴۵		تقویت انواع خدمات در روستاهای پیرامونی
			۰/۷۳۴	توسعه شبکه راه‌ها و وسایل ارتباطی
		۰/۷۶۴		ایجاد بازار و مراکز خرید
		۰/۷۱۳		توسعه امکانات فرهنگی و آموزشی
۰/۷۸۲				ایجاد سازمان‌های سیاسی و اداری
۰/۸۶۵				افزایش مشاغل و فعالیت‌های خدماتی و اداری
			۰/۷۶۴	سامان‌دهی و نظم‌دهی به بافت کالبدی سکونتگاه
			۰/۷۷۲	بهبود نظم هندسی آرایش فضایی مسکن
			۰/۷۱۲	کاهش رفت‌وآمدهای پرهزینه و غیرضروری به مرکز شهرستان
		۰/۷۲۳		ایجاد مراکز جدید خریدوفروش محصولات کشاورزی
			۰/۸۱۰	افزایش تنوع در بافت کالبدی

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

سپس گزاره‌های دارای امتیاز عاملی بالاتر از ۰/۷ ذیل هریک از عامل‌ها مشخص شد. به این ترتیب، براساس این عامل‌ها چهار دسته از مهم‌ترین اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامنیر به شهر شناسایی شدند که شامل توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و سامان‌دهی بافت کالبدی، توسعه خدمات و امکانات، بهبود نسبی سطح رفاه و استقرار ادارات دولتی و مراکز خدماتی است (جدول ۴).

جدول ۴. گزاره‌های مربوط به هر کدام از عوامل شناسایی شده براساس بار عاملی

عواملها	گزاره	بار عاملی	جمع بار عاملی
توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و سامان‌دهی بافت کالبدی	توسعه شبکه راه‌ها و وسایل ارتباطی	۰/۷۳۴	۳/۷۹۲
	افزایش تنوع در بافت کالبدی	۰/۸۱۰	
	سامان‌دهی و نظم‌دهی به بافت کالبدی سکونتگاه	۰/۷۶۴	
	بهبود نظم هندسی آرایش فضایی مسکن	۰/۷۷۲	

عاملها	گزاره	بار عاملی	جمع بار عاملی
توسعه خدمات و امکانات	کاهش رفت‌وآمدهای پرهزینه و غیرضروری به مرکز شهرستان	۰/۷۱۲	۲/۹۴۵
	تقویت انواع خدمات در روستاهای پیرامونی	۰/۷۴۵	
	ایجاد بازار و مراکز خرید	۰/۷۶۴	
	توسعه امکانات فرهنگی و آموزشی	۰/۷۱۳	
بهبود نسبی سطح رفاه	ایجاد مراکز جدید خرید و فروش محصولات کشاورزی	۰/۷۳۳	۲/۲۴۱
	افزایش سطح سواد نیروی انسانی	۰/۷۱۹	
	افزایش زمان اوقات فراغت	۰/۷۸۹	
استقرار ادارات دولتی و مراکز خدماتی	ایجاد سازمان‌های سیاسی و اداری	۰/۷۸۲	۱/۶۴۷
	افزایش مشاغل و فعالیت‌های خدماتی و اداری	۰/۸۶۵	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

۲-۳-۵. اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر

برای دسته‌بندی و خلاصه‌سازی اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر نیز از روش تحلیل عاملی استفاده شده است. جهت تعیین شایستگی داده‌ها از آزمون بارتلت و ضریب KMO استفاده شد. ضریب KMO برابر با ۰/۷۷۸ به دست آمد که به لحاظ آماری نیز معنی‌دار است (Sig=۰/۰۰۰)؛ بنابراین داده‌های گردآوری شده کفایت لازم برای انجام آزمون تحلیل عاملی را دارند (جدول ۵).

جدول ۵. آزمون کایزر مایر و بارتلت و کفایت نمونه‌گیری مربوط به اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستا به شهر

۰/۷۷۸		شاخص کایزر مایر
۲۶۸۳/۹۸۳	مجذور خی	آزمون بارتلت
۹۰۳	درجه آزادی	
۰/۰۰۰	سطح معناداری	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

بعد از این، برای شناسایی الگوی ذهنی افراد مشارکت‌کننده از شیوه تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از ماتریس همبستگی استفاده شد. چرخش عامل‌ها نیز با استفاده از روش واریمکس صورت گرفت. سرانجام پنج عامل به‌عنوان مهم‌ترین اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر با مجموع واریانس ۹۰/۵۷ شناسایی شدند. درواقع این عوامل در مجموع ۹۰/۵۷ درصد از اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر را تبیین می‌کنند (جدول ۶).

جدول ۶. مجموع واریانس تبیین شده توسط اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر

عوامل	کل	درصد واریانس	درصد واریانس تجمعی
عامل یک	۱۷/۵۱	۴۰/۷۳	۴۰/۷۳
عامل دو	۹/۰۹	۲۱/۱۴	۶۱/۸۷
عامل سه	۵/۲۵	۱۲/۲۰	۷۴/۰۷
عامل چهار	۴/۰۸	۹/۴۸	۸۳/۵۵
عامل پنج	۳/۰۲	۷/۰۲	۹۰/۵۷

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

سپس جهت تحلیل و تفسیر عامل‌های شناسایی‌شده، امتیازهای عاملی ذیل هر گروه محاسبه شد و گزاره‌های دارای امتیاز عاملی بیشتر از ۰/۷ مبنای تحلیل و تفسیر عامل‌ها قرار گرفت (جدول ۷).

جدول ۷. ماتریس عاملی چرخش‌یافته اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر

عوامل پنج‌م	عوامل چهار	عوامل سه	عوامل دو	عوامل یک	اثرات و پیامدهای منفی (گزاره‌ها)
		۰/۷۱۵			عدم جلب رضایت ساکنان
۰/۷۳۶					تغییر سبک زندگی
۰/۷۱۴					افزایش مصرف‌گرایی
		۰/۷۶۶			عدم موفقیت در توسعه مشارکت اجتماعی
		۰/۷۴۱			کاهش سرمایه اجتماعی
				۰/۸۱۲	عدم تأمین اشتغال مورد نیاز ساکنان
				۰/۷۹۴	عدم موفقیت در کاهش بیکاری
				۰/۸۲۵	کاهش فعالیت‌های کشاورزی
			۰/۸۰۵		افزایش هزینه‌های زندگی (آب، برق و...)
			۰/۷۱۱		ایجاد بار مالی برای بخش عمومی
			۰/۸۳۱		افزایش قیمت زمین
			۰/۸۱۷		رواج بورس‌بازی و سوداگری زمین
				۰/۷۰۹	عدم موفقیت در بهبود وضعیت درآمد ساکنان
				۰/۷۶۴	عدم موفقیت در ایجاد رونق اقتصادی
	۰/۷۴۲				تغییرات کاربری اراضی کشاورزی و منابع طبیعی
۰/۷۲۸					تغییر بافت بومی سکونتگاه
	۰/۷۰۶				عدم بهبود مسائل محیط زیستی
	۰/۷۳۸				دفع و تفکیک نامناسب زباله

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

در نهایت گزاره‌های دارای امتیاز عاملی بالاتر از ۰/۷ ذیل هر یک از عامل‌ها مشخص شدند. براساس این عامل‌ها، پنج دسته از مهم‌ترین اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر شناسایی شد که این اثرات و پیامدها شامل عدم توفیق در بهبود وضعیت اقتصادی، افزایش هزینه‌ها و مخارج زندگی در شهر، کاهش اعتماد و همبستگی اجتماعی، بروز و افزایش چالش‌های کالبدی-محیطی و از بین رفتن سنت‌ها و شیوه مسکن‌گزینی بومی است (جدول ۸).

جدول ۸. گزاره‌های مربوط به هر کدام از عوامل شناسایی‌شده براساس بار عاملی

جمع بار عاملی	بار عاملی	گزاره	عامل‌ها
۳/۹۰۴	۰/۸۱۲	عدم تأمین اشتغال مورد نیاز ساکنان	عدم توفیق در بهبود وضعیت اقتصادی
	۰/۷۹۴	عدم موفقیت در کاهش بیکاری	
	۰/۸۲۵	کاهش فعالیت‌های کشاورزی	
	۰/۷۰۹	عدم موفقیت در بهبود وضعیت درآمد ساکنان	
	۰/۷۶۴	عدم موفقیت در ایجاد رونق اقتصادی	

عامل‌ها	گزاره	بار عاملی	جمع بار عاملی
افزایش هزینه‌ها و مخارج زندگی در شهر	افزایش هزینه‌های زندگی (آب، برق و...)	۰/۸۰۵	۳/۱۶۴
	ایجاد بار مالی برای بخش عمومی	۰/۷۱۱	
	افزایش قیمت زمین	۰/۸۳۱	
	رواج بورس‌بازی و سوداگری زمین	۰/۸۱۷	
کاهش اعتماد و همبستگی اجتماعی	عدم جلب رضایت ساکنان	۰/۷۱۵	۲/۲۲۲
	عدم موفقیت در توسعه مشارکت اجتماعی	۰/۷۶۶	
	کاهش سرمایه اجتماعی	۰/۷۴۱	
بروز و افزایش چالش‌های کالبدی-محیطی	تغییرات کاربری اراضی کشاورزی و منابع طبیعی	۰/۷۴۲	۲/۱۸۶
	عدم بهبود مسائل محیط زیستی	۰/۷۰۶	
	دفع و تفکیک نامناسب زباله	۰/۷۳۸	
از بین رفتن سنت‌ها و شیوه مسکن‌گزینی بومی	تغییر سبک زندگی	۰/۷۳۶	۲/۱۷۸
	افزایش مصرف‌گرایی	۰/۷۱۴	
	تغییر بافت بومی سکونتگاه	۰/۷۲۸	

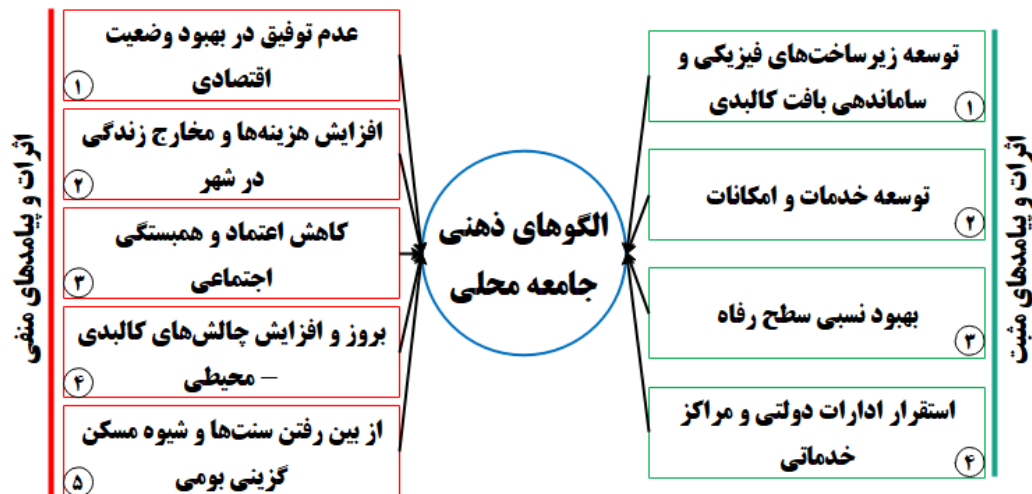
منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳

۶. بحث و نتیجه‌گیری

براساس نتایج گونه‌شناسی اثرات مثبت تبدیل روستای بابامنیر به شهر، چهار الگوی ذهنی شامل توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و سامان‌دهی بافت کالبدی، توسعه خدمات و امکانات، بهبود نسبی سطح رفاه و استقرار ادارات دولتی و مراکز خدماتی شناسایی شدند. در واقع گونه‌شناسی الگوی ذهنی ساکنان در مورد اثرات و پیامدهای مثبت تبدیل روستای بابامنیر به شهر نشان می‌دهد الگوی ذهنی اول که از وزن و اهمیت زیادی نیز در جامعه محلی برخوردار است، قائل به توسعه زیرساخت‌های فیزیکی مانند بهبود دسترسی به راه‌های ارتباطی و همچنین سامان‌دهی بافت کالبدی سکونتگاه است. الگوی ذهنی دوم که در مرتبه دوم به لحاظ اهمیت قرار دارد، ناظر به توسعه امکانات و خدمات مانند ایجاد بازارها و مراکز خرید و توسعه امکانات فرهنگی و آموزشی در سطح سکونتگاه و حتی نواحی روستایی پیرامون آن است. یک الگوی ذهنی معتقد به بهبود نسبی در برخی شاخص‌های مربوط به رفاه و کیفیت زندگی ساکنان مانند افزایش سطح سواد، افزایش زمان اوقات فراغت و افزایش سطح امنیت در روستا-شهر بابامنیر است. یک الگوی ذهنی نیز قائل به افزایش تعداد ادارات دولتی مستقر در سطح سکونتگاه و همچنین افزایش مشاغل خدماتی و دولتی در روستا-شهر بابامنیر است.

براساس نتایج گونه‌شناسی اثرات منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر، پنج الگوی ذهنی شامل عدم توفیق در بهبود وضعیت اقتصادی، افزایش هزینه‌ها و مخارج زندگی در شهر، کاهش اعتماد و همبستگی اجتماعی، بروز و افزایش چالش‌های کالبدی-محیطی و از بین رفتن سنت‌ها و شیوه مسکن‌گزینی بومی شناسایی شده است؛ بنابراین، گونه‌شناسی الگوی ذهنی جامعه محلی در مورد اثرات و پیامدهای منفی تبدیل روستای بابامنیر به شهر نشان می‌دهد الگوی ذهنی اول که از بیشترین وزن و اهمیت نیز برخوردار است، ناظر به عدم بهبود وضعیت اقتصادی بعد از تبدیل شدن این سکونتگاه به شهر است. الگوی ذهنی دوم، افزایش هزینه‌های عمومی و روزمره زندگی و همچنین افزایش قیمت زمین و مسکن در سطح سکونتگاه بعد از تبدیل به شهر است. الگوی ذهنی سوم، کاهش تعاملات و یارگیری‌های اجتماعی، تضعیف سرمایه اجتماعی و به‌طور کلی کاهش همبستگی و اعتماد اجتماعی است. الگوی ذهنی چهارم، بروز

برخی چالش‌های کالبدی و محیطی مانند تغییرات کاربری اراضی کشاورزی و منابع طبیعی، برطرف نشدن مسائل محیط زیستی و دفع نامناسب زباله است. الگوی ذهنی پنجم نیز از بین رفتن برخی آداب‌ورسوم و سنت‌های بومی-محلی مانند تغییر در سبک زندگی ساکنان، افزایش مصرف‌گرایی و حتی تغییر در شیوه‌های ساخت‌وساز و بافت کالبدی سکونتگاه است.

شکل ۳. الگوهای ذهنی جامعه محلی نسبت به اثرات و پیامدهای تبدیل روستای بابامنیر به شهر

در جمع‌بندی و نتیجه‌گیری نهایی این پژوهش می‌توان گفت از منظر جامعه محلی، تبدیل روستای بابامنیر به شهر همراه با برخی اثرات و پیامدهای مثبت و منفی بوده است؛ به طوری که در بعد کالبدی و توسعه خدمات و زیرساخت‌های فیزیکی موفق عمل کرده و شرایط بهتری را نسبت به قبل فراهم کرده است. این بخش از نتایج پژوهش با یافته‌های مطالعه تسکای و همکاران (۲۰۲۱)، بوگدانسکی و یانوش (۲۰۲۲)، یو و همکاران (۲۰۲۳)، اختتامیر و پیریسی (۲۰۲۴)، امیدی و همکاران (۱۳۹۴)، دربان‌آستانه و محمودی (۱۳۹۵)، رحیمیان و همکاران (۱۳۹۸)، همسو است. اما به لحاظ اقتصادی و اجتماعی توفیق چندانی حاصل نشده و حتی مسائل مهمی مانند کاهش اشتغال کشاورزی، عدم جایگزینی مطلوب فعالیت‌های دیگر به جای فعالیت‌های کشاورزی، عدم توفیق در بهبود وضعیت اشتغال و درآمد ساکنان، افزایش هزینه‌های زندگی، تضعیف سرمایه اجتماعی، کاهش همبستگی اجتماعی و از بین رفتن برخی آداب‌ورسوم و سنت‌های بومی به وجود آورده است. این بخش از نتایج با یافته‌های مطالعه کریمی و همکاران (۱۳۹۳)، امیدی و همکاران (۱۳۹۴)، دربان‌آستانه و محمودی (۱۳۹۵)، احمدی‌زاده هنده خاله و همکاران (۱۳۹۶)، فال‌سلیمان و همکاران (۱۴۰۰) و تاج‌زاده و همکاران (۱۴۰۱) همسو است. مقایسه نتایج در سطح روستا-شهر بابامنیر با اصول و مبانی نظری موضوع این پژوهش نشان می‌دهد رویکردهایی مانند رویکرد اگروپلیتن، رویکردهای کارکردهای شهری در توسعه روستایی و راهبرد شبکه منطقه‌ای که طی دهه‌های گذشته بر اهمیت شکل‌گیری و توسعه شهرهای کوچک در نظام سکونتگاهی تأکید کرده‌اند و به نوعی بنیاد نظری سیاست‌ها و برنامه‌های تبدیل روستاها به شهر ریشه در این نوع نظریات و رویکردها دارد. در این رویکردها غالباً شهر و روستا به عنوان مکمل هم و با روابط متقابل افقی دیده شده‌اند. در واقع براساس این رویکردها، شهرهای کوچک، هم پیشران توسعه نواحی روستایی هستند و هم به توسعه منطقه‌ای کمک می‌کنند. به همین جهت، وجود آن‌ها در نظام سکونتگاهی بسیار حیاتی برشمرده شده است. اما نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد گرچه تبدیل نقاط روستایی به شهرهای کوچک در بهبود دسترسی به خدمات ضروری

برای روستاییان، کاهش رفت‌وآمدهای پرهزینه به مراکز شهرستان با توجه به استقرار بسیاری از مراکز خدماتی و مراکز اداری-دولتی مؤثر بوده است. اما نتوانسته است بسیاری از اهداف و اصول مطرح‌شده در رویکردهای نظری مانند توسعه و حمایت از فعالیت‌های کشاورزی، بهبود بازاریابی برای محصولات، فرآوری محصولات کشاورزی، افزایش بهره‌وری و افزایش عدالت اجتماعی را محقق کند؛ بنابراین می‌توان گفت رویکردهایی نظری مورد اشاره در حیطه اجرا، به لحاظ برخی از اهداف و اصول مورد نظر تا حدی موفق و در برخی از اهداف دیگر ناموفق بوده‌اند.

با توجه به نتایج این مطالعه، صرف تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر نمی‌تواند توسعه همه‌جانبه آن‌ها را به همراه داشته باشد و به جلب رضایت ساکنان منجر شود؛ چرا که در کنار برخی اثرات مثبت، این تحولات با آثار و پیامدهای منفی قابل توجهی نیز همراه است. با توجه به نتایج، پیشنهادهایی به این شرح ارائه می‌شود: ۱. تا حد امکان از تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به مرکز شهری ممانعت شود و به جای آن با حفظ کارکردها و مناسبات روستایی، برخی مراکز خدماتی ضروری جهت مرتفع کردن نیازهای ساکنان و روستاهای پیرامون، در آن‌ها مستقر شود. به این صورت از رفت‌وآمدهای غیرضروری ساکنان به مرکز شهرستان یا سایر مراکز شهری دورتر خودداری می‌شود؛ ۲. در سیاست‌های کلان و همچنین برنامه‌های منطقه‌ای و محلی، سازوکارها و شیوه‌نامه‌های علمی و اصولی جهت تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر تهیه و مورد استفاده قرار گیرد؛ ۳. در فرایندها و معیارهای تبدیل روستا به شهر لازم است بازنگری کامل صورت گیرد؛ به طوری که به جای تأکید صرف بر تک‌معیارهایی مانند آستانه جمعیتی، به اصول توسعه منطقه‌ای و آمایش سرزمین، فاصله تا دیگر مراکز شهری، موقعیت نسبت به سکونتگاه‌های روستایی پیرامون، شرایط اقتصادی-اجتماعی منطقه، نیازهای واقعی مردم و موارد مشابه آن توجه شود؛ ۴. در صورت وجود ضرورت برای تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر لازم است سازوکارهای ویژه‌ای برای حفظ فعالیت‌های تولیدی و اقتصادی موجود از جمله فعالیت‌های کشاورزی تعیین کرد یا اینکه فعالیت‌های جایگزین متناسب با شرایط اجتماعی-اقتصادی و اکولوژیکی هر منطقه ایجاد و توسعه داده شود؛ ۵. در صورت تبدیل روستاها به شهر لازم است سازوکارهای مناسبی برای حفظ میراث ناملموس سکونتگاه‌های روستایی مانند انواع آداب و سنت‌ها، جشن‌ها و مراسم‌های آیینی و سنتی روستاییان، شیوه‌های تعاونی و یارگیری که در طول ادوار تاریخی شکل گرفته است مورد توجه قرار گیرد.

مأخذ مقاله: تألیف مستقل. در این مقاله تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- احمدی، منیژه، جهانسوزی، مه‌ری و دهقانی، ندا (۱۴۰۰). تأثیر تبدیل روستا به شهر بر توسعه نواحی روستایی مطالعه موردی: شهر سلطان‌آباد. *روستا و توسعه*، ۲۴(۹۴)، ۱۵۷-۱۸۴. <https://doi.org/10.30490/rvt.2020.342749.1216>
- احمدی‌زاده هنده خاله، تقی، مهدوی، مسعود، جاجرمی، کاظم و فرجی، عبدالرضا (۱۳۹۶). تحلیل اثرات جمعیتی، اقتصادی و کالبدی تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر طی سال‌های ۹۰-۱۳۷۵ (مطالعه موردی شهر رودبنه، شهرستان لاهیجان، استان گیلان). *نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی*، ۹(۳)، ۵۱-۶۴. <https://dori.net/dor/20.1001.1.66972251.1396.9.3.15.0>
- امیدی، صابر، خاتون‌آبادی، احمد و ابراهیمی، محمدصادق (۱۳۹۴). بررسی پیامدهای اقتصادی و اجتماعی تبدیل روستا به شهر (مطالعه موردی: روستا-شهر حسن‌آباد، شهرستان اقلید). *فصلنامه علمی مطالعات ساختار و کارکرد شهری*، ۳(۱۰)، ۱۱-۲۸. https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_1226.html
- ادیبی سده، نیلوفر و زمانی، بهادر (۱۴۰۲). مرور نظام‌مند پژوهش‌های مرتبط با فرایند تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر. *فصلنامه مسکن و محیط روستا*، ۴۲(۱۸۲)، ۳۳-۴۸. <http://dx.doi.org/10.22034/42.182.33>

- تاجزاده، زهره، ایمانی جاجرمی، حسین، میرزایی، حسین و زنگنه شهرکی، سعید (۱۴۰۱). دلایل و پیامدهای تبدیل روستا به شهر از نگاه روستاییان با تأکید بر ساختار اجتماعی و هویتی (مورد مطالعه: قلعه‌نو). *توسعه محلی (روستایی-شهری)*، ۱۴(۲)، ۳۵۳-۳۷۰.
<https://doi.org/10.22059/jrd.2022.340067.668707>
- دربان‌آستانه، علیرضا و محمودی، منیژه (۱۳۹۵). ارزیابی کیفیت زندگی در روستا-شهرهای جدید؛ مطالعه موردی: شهر بانوره. *جغرافیا و توسعه*، ۱۴(۴۲)، ۱۹۹-۲۱۸.
https://gdij.usb.ac.ir/article_2351.html
- زنگنه شهرکی، سعید (۱۳۹۲). فرایند تبدیل نقاط روستایی به شهر در مقیاس ملی و پیدایش پدیده «خام شهرها». *پژوهش‌های روستایی*، ۴(۳)، ۵۳۵-۵۵۷.
<https://doi.org/10.22059/jrur.2013.36493>
- رحیمیان، مهدی، حافظی، فرشته، غلام‌رضایی، سعید و حسین‌نژاد میر، حسین (۱۳۹۸). تبدیل روستا به شهر و تأثیر آن بر کیفیت زندگی ساکنان؛ (مورد مطالعه: بیران‌شهر). *فصلنامه آمایش محیط*، ۱۲(۴۷)، ۸۵-۱۰۷.
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.2676783.1398.12.47.5.5>
- عبری، موسی و خاکساری رنایی، مرجان (۱۴۰۲). اثرات پیوندهای روستا-شهری بر شاخص‌های توسعه اجتماعی: مقایسه ایران و چین. *توسعه محلی (روستایی-شهری)*، ۱۵(۲)، ۲۹۳-۳۱۷.
<https://doi.org/10.22059/jrd.2024.370415.668836>
- فال سلیمان، محمود، اسکندری‌ثانی، محمد و رضائی‌نسب، آزاده (۱۴۰۰). تبدیل روستا به شهر و ابعاد اثرات آن در فضا (مورد مطالعه: شهرهای زیارت و لوجلی شهرستان شیروان). *فصلنامه روستا و توسعه پایدار فضا*، ۲(۴)، ۱۰۱-۱۳۳.
<https://doi.org/10.22077/vssd.2022.4996.1067>
- کریمی، بهرام، بدری، سید علی و سلمانی، محمد (۱۳۹۳). بررسی نگرش مردم محلی به سیاست تبدیل روستا به شهر برحسب محل سکونت (مطالعه موردی: بخش دیلمان، شهرستان سیاهکل). *مدیریت شهری*، ۱۳(۳۷)، ۱۹۳-۲۱۱.
<http://ijurm.imo.org.ir/article-1-227-fa.html>
- محمدی، سعید و کهنه‌پوشی، امید (۱۳۹۸). تحلیلی بر تغییرات سطح تاب‌آوری سکونتگاه‌های روستایی تبدیل‌شده به شهر (مطالعه موردی: روستاهای برده‌رشته و اورامان در استان کردستان). *برنامه‌ریزی و آمایش فضا*، ۲۳(۲)، ۵۱-۹۵.
<http://dorl.net/dor/20.1001.1.16059689.1398.23.2.3.6>
- مرکز آمار ایران. (۱۴۰۰). *سالنامه آماری کشور*.
<https://amar.org.ir/Portals/0/PropertyAgent/6200/Files/31072/400-99-01.pdf>
- نصیری‌مقدم، منوچهر، آمار، تیمور و رضائی، پرویز (۱۴۰۱). بررسی نقش و کارکرد شهرهای کوچک در سهولت خدمات‌رسانی به نواحی روستایی شهرستان رودبار. *فصلنامه مطالعات جغرافیایی نواحی ساحلی*، ۳(۲)، ۸۹-۱۰۲.
<https://doi.org/10.22124/gscj.2022.21508.1143>
- Ahmadi, M., Jahansoozi, M., & Dehghani, N. (2021). The Impact of Village Conversion into City on Development of Rural Areas: A Case Study of Soltanabad City of Iran. *Village and Development*, 24(2), 157-184.
<https://doi.org/10.30490/rvt.2020.342749.1216> (In Persian)
- Adibi Sedeh, N., & Zamani, B. (2023). Systematic review of research related to the process of transforming rural settlements into cities. *Housing and Rural Environment*, 42(182), 33-48. <http://dx.doi.org/10.22034/42.182.33> (In Persian)
- Anbari, M., & Khaksari Renani, M. (2024). The effects of rural-urban linkages on social development indicators: comparison of Iran and China. *Community Development (Rural and Urban)*, 15(2), 293-317.
<https://doi.org/10.22059/jrd.2024.370415.668836> (In Persian)
- Brown, S. R., Durning, D. W., & Selden, S. C. (2008). Q methodology. *Public Administration And Public Policy-New York*, 134, 721.
- Borzenko, O. O. (2019). Influence of urbanization on economic social scope: negative consequences. *Transfer of Innovative Technologies*, 2(1), 75-82. <https://doi.org/10.31493/tit1921.0303>
- Bogdanski, M., & Janusz, M. (2022). Small towns' functions as a determinant of the standard of living in rural areas—An example from Poland. *Sustainability*, 14(20), 13254. <https://doi.org/10.3390/su142013254>

- Chen, K. Z., Mao, R., & Zhou, Y. (2022). Rurbanomics for common prosperity: New approach to integrated urban-rural development. *China Agricultural Economic Review*, 15(1), 1-16. <https://doi.org/10.1108/CAER-12-2021-0256>
- Darban-Astaneh, A. & Mahmoudi, M. (2016). Evaluation of the quality of life in the new Rurban, a case study: the city of Banoureh. *Geography and Development*, 14(42), 199-218. https://gdij.usb.ac.ir/article_2351.html (In Persian)
- Douglass, M. (1998). A regional network strategy for reciprocal rural-urban linkages: an agenda for policy research with reference to Indonesia. *Third World Planning Review*, 20(1), 1. https://spada.uns.ac.id/pluginfile.php/264660/mod_resource/content/1/Artikel%20Mike%20Douglass%2C%201995.pdf
- Enkhtamir, N., & Pirisi, G. (2024). Determining small towns' status based on their basic public service level. The case of Mongolia. *Journal of Settlements and Spatial Planning*, 15(1), 1-10. <https://doi.org/10.24193/JSSP.2024.1.01>
- Friedmann, J., & Douglass, M. (1978). Agropolitan development: towards a new strategy for regional planning in Asia. In *Growth pole strategy and regional development policy* (pp. 163-192). Pergamon.
- Hoffmann, E. M., Schareika, N., Dittrich, C., Schlecht, E., Sauer, D., & Buerkert, A. (2023). Rurbanity: a concept for the interdisciplinary study of rural-urban transformation. *Sustainability Science*, 18(4), 1739-1753. <https://doi.org/10.1007/s11625-023-01331-2>
- Johnson, E. A. J. (1970). *The organization of space in developing countries*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674499256>
- Lanning, K. (2022). Building a Rural Entrepreneurial Ecosystem. In *Rural Areas in Transition* (pp. 149-170). Routledge.
- Lazarevic, E. V., Ivanovic, M., Ristic, D., Marjanovic, M., & Milicevic, M. (2020). Small Urban Centers as Drivers of Daily Migrations and Agents of Transformation of Rural Hinterland: Example of Blace Municipality. In *Handbook of Research on Urban-Rural Synergy Development Through Housing, Landscape, and Tourism* (pp. 71-93). IGI Global. [10.4018/978-1-5225-9932-6.ch004](https://doi.org/10.4018/978-1-5225-9932-6.ch004)
- McKeown, B., & Thomas, D. B. (2013). *Q methodology* (Vol. 66). Sage publications. <https://us.sagepub.com/en-us/nam/book/q-methodology-0>
- Malek, J. A., & Adawiyah, R. (2019). Smart City (SC)–Smart Village (SC) and the ‘Rurban’ Concept from a Malaysia-Indonesia perspective. <https://philpapers.org/rec/MALSCS-3>
- Meijers, E., & Burger, M. (2022). Small and medium-sized towns: out of the dark agglomeration shadows and into the bright city lights?. In *A Research Agenda for Small and Medium-Sized Towns* (pp. 23-38). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781800887121.00007>
- Mohammadi, S., & Kohnaposhi, O. (2019). An analysis on the level of resilience changes of rural settlements turning into towns (Case study: BardehRsheh and Owraman in Kurdistan Province). <http://dorl.net/dor/20.1001.1.16059689.1398.23.2.3.6>. (In Persian)
- Nasiri Moghadam, M., Amar, T., & Rezaie, P. (2022). Investigating the role and function of small towns in facilitating services to rural areas of Rudbar county. *Geographical Studies of Coastal Areas Journal*, 3(2), 89-102. <https://doi.org/10.22124/gscaj.2022.21508.1143> (In Persian)
- Omidi, S., Khatounabadi, A., & Ibrahimi, M. S. (2015). Studying the Socio-Economic Consequences of Village Conversion into City (Case study: Hassanabad Rurban–Eghlid County). *Urban Structure and Function Studies*, 3(10), 11-28. https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_1226.html (In Persian)
- Rahimian, M., Hafizi, F., Gholamrezaei, S. & Hosseinejad Mir, H. (2020). The transformation of the village into a city and its impact on the quality of life of the residents (Case study: Biranshahr). *Journal of Environmental Studies*, 12(47), 85-107. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2676783.1398.12.47.5.5> (In Persian)
- Rondinelli, D. A. (1979). Applied policy analysis for integrated regional development planning in the Philippines. *Third World Planning Review*, 1(2), 150. <https://doi.org/10.3828/twpr.1.2.n776t2412t391855>
- Tatarova, S. P., & Zateeva, N. A. (2021). Problems of rural development: republics of Buryatia and Tyva. *Bulletin of Kemerovo State University Series Political Sociological and Economic Sciences*, 2021(1), 58-65. <https://doi.org/10.21603/2500-3372-2021-6-1-58-65>

- Tajzadeh, Z., Imani Jajarmi, H., Mirzaie, H., & Zanganeh Shahraki, S. (2023). Reasons and consequences of transforming a village to the city from the villagers perspective with focus on social and identical structure (Case Study Qaleh Now city). *Community Development (Rural and Urban)*, 14(2), 353-370. <https://doi.org/10.22059/jrd.2022.340067.668707> (In Persian)
- Tsegay, K., Fan, H., Shifare, H., & PriyanganiAdikari, A. M. (2021). The role of small town in household livelihood diversification in Ethiopia rural areas. *International Journal of Research in Business and Social Science (2147-4478)*, 10(7), 230-241. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v10i7.1407>
- Wang, H., & Ma, D. (2023). Research on Urban and Rural Integrated Development Strategies in Villages and Towns. *Frontiers in Business, Economics and Management*, 10(2), 81-85. <https://doi.org/10.54097/fbem.v10i2.10687>
- Xu, Y., Zhang, R., Wu, W., Xu, C., Yu, C., Chen, D., & Liu, Y. (2023). Dynamic changes and driving factors of rural settlements at the county level in a rapidly urbanizing province of China from 2000 to 2020. *Frontiers in Environmental Science*, 11, 1213548. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2023.1213548>
- Yu, Z., Yuan, D., Zhao, P., Lyu, D., & Zhao, Z. (2023). The role of small towns in rural villagers' use of public services in China: Evidence from a national-level survey. *Journal of Rural Studies*, 100, 103011. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2023.103011>
- Zanganeh Shahraki, S. (2013). The process of transforming rural areas into cities on a national scale and the emergence of the "raw cities" phenomenon. *Rural Research*, 4(3), 535-557. <https://doi.org/10.22059/jrur.2013.36493> (In Persian)